

STORTINGET

Innst. 387 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 84 LS (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven, AIF-loven, finansforetaksloven og hvitvaskingsloven. Endringer i verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og AIF-loven foreslås for å gjennomføre EØS-rettsakter. Det bes også om Stortingets samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338, og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 av 5. februar 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156.

Utkast til EØS-komiteebeslutning, EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 og rettsaktene i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

1.2 Om endringer i verdipapirhandelloven (gjennomføring av direktiv (EU) 2021/338)

Finansdepartementet fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven til gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021. Direktivet er en del av EUs «Capital Markets Recovery Package», ved-

tatt på bakgrunn av covid-19-pandemien. Endringsdirektivet gjør endringer i direktiv 2014/65/EU (MiFID II) som foranlediger endringer i verdipapirhandelloven. Formålet er blant annet å lette på enkelte av de administrative byrdene ved handel i finansielle instrumenter og å stimulere varederivatmarkedene. I proposisjonen bes det videre om samtykke til å delta i en kommende beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av direktiv (EU) 2021/338 i EØS-avtalen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Det vises til proposisjonen kapittel 2.

1.3 Om endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven (gjennomføring av to rettsakter om grensekryssende distribusjon og markedsføring av fond mv.)

I denne delen av proposisjonen foreslås det lovregler som vil gjennomføre EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1160 om endringer i UCITS-direktivet og AIFM-direktivet om grensekryssende distribusjon av fond («endringsdirektivet»), samt gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/1156 om forenklet grensekryssende distribusjon av fond, og regler som endrer EuSEF-forordningen, EuVECA-forordningen og PRIIPS-forordningen («endringsforordningen»). Direktivet og forordningen ble vedtatt 20. juni 2019 i EU som en del av arbeidet med kapitalmarkedsunionen. Forordningen har som sitt fremste formål ytterligere å styrke prinsippene som gjelder for markedsføring av kollektive investeringsfond grensekryssende i EU. De to rettsaktene må ses i sammenheng.

Departementet foreslår at disse reglene om grensekryssende distribusjon av fond, markedssonderinger og opphør av markedsføring gjennomføres i norsk rett. Gjennomføring av reglene krever endringer i lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond (verdipapirfondloven) og lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond (AIF-loven). Lovforslagene vil delvis harmonisere regler i disse lovene, og delvis gjennomføre nye regler.

Et felles mål for AIFM- og UCITS-direktivene er å sikre et likt utgangspunkt mellom foretak og å fjerne restriksjoner på fri bevegelighet av andeler i kollektive investeringsfond i det felleseuropeiske markedet samtidig som investorbeskyttelsen sikres. De nye reglene har som hensikt å videreføre dette ved å redusere regulatoriske barrierer ved grensekryssende distribusjon av fond i EU og å sørge for en mer helhetlig praktisering av det såkalte passport-systemet og notifiseringsprosedyrer mellom nasjonale kompetente myndigheter.

De nye reglene omfatter blant annet presisering av adgang til og vilkår for å drive aktivitet som ikke regnes som markedsføring (markedssonderinger). Dette gjør at fondsforvaltere godkjent etter EØS-regelverket enklere kan foreta undersøkelser av markeder i andre EØS-land for å se etter mulige investorer. Det innføres flere bestemmelser som ytterligere skal bedre investorbeskyttelsen, blant annet krav ved opphør av grensekryssende markedsføring og krav om fasiliteter der fond tilbys ikke-profesjonelle investorer.

Fordi det er høy grad av europeisk integrasjon på finansmarkedsområdet, er det uheldig om det gjelder et annet regelverk i Norge enn i EU på dette området. Ulike regler vil kunne føre til byrder for norske markedsaktører. Departementet viser til at reglene i hovedsak vil føre til forenklinger for bransjen og styrke eksisterende regelverk. Det vises til proposisjonen kapittel 3.

EØS-komiteebeslutning i uoffisiell norsk oversettelse, og uoffisiell norsk oversettelse av rettsaktene som er omfattet av EØS-komiteebeslutningen, følger som trykte vedlegg.

1.4 Om rettelse i AIF-loven § 3-9 annet ledd

AIF-loven § 3-9 regulerer likviditetsstyring for alternative investeringsfond. Finanstilsynet gjorde departementet oppmerksom på en utilsiktet uklarhet i AIF-loven § 3-9 annet ledd. Finanstilsynet utarbeidet et høringsnotat om retting som departementet sendte på høring. Det kom ingen høringsinnspill med merknader i høringen. Det vises til proposisjonen kapittel 4.

1.5 Om oppfølging av Finanstilsynets arbeidsgrupperapport 9. oktober 2020 om temaer utenfor bankpakken

En arbeidsgruppe ledet av Finanstilsynet utarbeidet i 2020 en rapport som foreslo regelverksendringer i forbindelse med gjennomføring av EUs bankpakke. I tillegg foreslo arbeidsgruppen enkelte andre endringer i finansforetaksloven, som ikke gjaldt bankpakken. To av forslagene følges opp her.

Det første forslaget går ut på å oppheve et krav om meldeplikt for finansforetak ved konserninterne engasjementer (lån, garantier) som utgjør mer enn fem prosent av finansforetakets ansvarlige kapital, fordi meldeplikten kommer i tillegg til et generelt krav i regelverket om at alle eksponeringer (inkl. konserninterne lån og garantier) på mer enn ti prosent av finansforetakets ansvarlige kapital skal rapporteres til Finanstilsynet.

Det andre forslaget innebærer at finansforetakslovens krav til god forretningsskikk i § 13-5 fjerde ledd gjøres gjeldende også for finansforetak etablert i EØS som driver direkte grensekryssende virksomhet i Norge. Kravet gjelder i dag for norske finansforetak og for filialer av finansforetak etablert i EØS. Det er hensiktsmessig og kan styrke norske bankkunders stilling at kravet gjøres eksplisitt gjeldende for foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge.

I høringen ga Finans Norge innspill til forslagene, hvor de generelt stilte seg positive til de foreslåtte justeringene. I forslaget til proposisjonstekst har Finansdepartementet i hovedsak sluttet seg til de foreslåtte justeringene. Det vises til proposisjonen kapittel 5.

1.6 Om foreldelsesfristen i hvitvaskingsloven

Gjeldende hvitvaskingslov, som trådte i kraft 1. oktober 2018, innførte regler om administrative sanksjoner, nærmere bestemt regler om overtredelsesgebyr og ledelseskarantene. Reglene omfattet blant annet en foreldelsesfrist for ileggelse av overtredelsesgebyr. Fristen ble satt til to år etter at en overtredelse er opphørt. Fristen avbrytes ved at tilsynsmyndigheten sender forhåndsvarsel om vedtak eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

Hvitvaskingsloven har nå virket i noe over tre år. For å sikre at tilsynsmyndighetene i praksis kan følge opp overtredelser av loven på en effektiv måte, foreslår departementet i proposisjonen at foreldelsesfristen for å ilegge overtredelsesgebyr forlenges fra to til fem år. Det vises til proposisjonen kapittel 6.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon) behandles i denne innstillingen. Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2021/338, og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/1160 og forordning (EU) 2019/1156, behandles i Innst. 388 S (2021–2022).

Komiteen viser til at Finansdepartementet i denne proposisjonen fremmer forslag til endringer i verdipapirhandelloven for gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2021/338 av 16. februar 2021.

Komiteen viser til at direktivet er en del av EUs «Capital Markets Recovery Package», vedtatt på bakgrunn av covid-19-pandemien. Endringsdirektivet gjør endringer i direktiv 2014/65/EU (MiFID II) som foranlediger endringer i verdipapirhandelloven. Formålet er blant annet å lette på enkelte av de administrative byrdene ved handel i finansielle instrumenter og å stimulere varederivatmarkedene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser videre til at det overordnede målet med «Capital Markets Recovery Package» er å fjerne unødvendig byråkrati og innføre nøye tilpassede tiltak som anses å ville kunne bidra effektivt til å dempe den økonomiske uroen. Endringene gjøres for å fremme økonomisk gjeninnhenting i EU etter covid-19-pandemien, men er i hovedsak permanente. I fortalen til direktivet beskrives at det er vesentlig å støtte gjeninnhenting etter det økonomiske sjokket påført av pandemien gjennom målrettede endringer i finansmarkedsreguleringen. Gjeldende norsk regelverk må endres for å gjennomføre forventede EØS-regler som svarer til endringsdirektivet, og for at norske virk-

somheter kan nyte godt av de samme lettelsene som er innført i EU.

Flertallet slutter seg med dette til regjeringens lovforslag om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon), som foruten nevnte endringer i verdipapirhandelloven, innebærer endringer i verdipapirfondloven, AIF-loven, finansforetaksloven og hvitvaskingsloven.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til egne merknader til S-delen av denne saken i Innst. 388 S (2021–2022). Disse medlemmer går mot å innlemme EU-direktiv 2021/338 i EØS-avtalen. Av samme grunner går disse medlemmer mot å vedta endringene i verdipapirhandelloven som gjennomfører direktivet.

Disse medlemmer viser til Forbrukerrådets to høringsinnspill til direktiv 2021/338. For det første mener Forbrukerrådet at «vilkårene for å gjøre unntak fra hovedregelen kan underkommuniseres i de generelle avtalebetingelsene eller kommuniseres på en slik måte at forbrukerne ikke er klar over at praksisen er et unntak fra hovedregelen», og at det foreliggende lovforslaget kan åpne for ytterligere muligheter for å tilsløre kostnader i forkant av transaksjoner. Forbrukerrådet anbefalte at den foreslåtte unntaksregelen bare blir brukt der det har blitt gitt aktivt samtykke. For det andre mener Forbrukerrådet at analysedekning av selskaper med relativ lav markedsverdi kan skape interessekonflikter mellom analyseselskapet og verdipapirforetaket på den ene siden og verdipapirforetakets kunde på den andre, og at denne typen analyser har en tendens til å tjene verdipapirforetakets interesser på bekostning av kunden. De mener vi med de foreslåtte endringene risikerer en gjenopptakelse av praksisen der fondsmeglere leverte «gratis» analyser i bytte mot handelsvolum og kurtasje. Disse medlemmer peker på at Forbrukerrådets innspill ikke har blitt tatt til følge i lovforslaget.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, med unntak av I, som fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i verdipapirhandelloven mv. (samleproposisjon)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-4 nytt niende ledd skal lyde:

(9) Med landbruksvarederivater menes varederivater som gjelder produkter nevnt i:

1. artikkel 1 og vedlegg I del I til XX og XXIV/1 til forordning (EU) nr. 1308/2013, eller
2. vedlegg I til forordning (EU) nr. 1379/2013.

Nåværende niende ledd blir nytt tiende ledd.

§ 9-3 annet ledd nr. 7 bokstav b skal lyde:

b) den som yter investeringstjenester, unntatt handel for egen regning, i varederivater eller utslippskvoter eller derivater på slike, til kundene eller leverandørene av sin hovedvirksomhet, forutsatt:

- i) at dette for hvert av disse tilfellene, på individuelt nivå og på samlet nivå, er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet på konsernplan,
- ii) at disse personene ikke inngår i et konsern som har som hovedvirksomhet å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som prisstiller for varederivater,
- iii) at disse personene ikke driver med høyfrekvent algoritmehandel, jf. § 9-22, og
- iv) at disse personene på anmodning opplyser Finanstilsynet om grunnlaget for at de anser at deres virksomhet etter bokstav a og b er en tilknyttet virksomhet til deres hovedvirksomhet,

§ 9-19 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Kravene i første til tredje ledd og i § 10-9 annet og tredje ledd gjelder ikke når det ytes investeringstjenester knyttet til obligasjoner som ikke består av andre derivater enn en skadesløsklausul, og heller ikke for finansielle instrumenter som markedsføres eller distribueres utelukkende til kvalifiserte motparter. Med skadesløsklausul menes en klausul som søker å beskytte investoren ved å sikre at utstederen, ved førtidig innløsning av en obligasjon, er forpliktet til å betale ihendehaveren av obligasjonen et beløp som tilsvarer summen av gjeldende nettoverdi av de resterende forventede kupongbetalinger frem til forfall, og den innløste obligasjonens hovedstol.

Nåværende femte ledd blir nytt sjetten ledd.

Ny § 10-1a skal lyde:

§ 10-1a Format for informasjon til kunden

(1) All informasjon som et verdipapirforetak er forpliktet til å gi til kunder eller potensielle kunder etter dette kapittelet, skal gis i elektronisk format. En ikke-profesjonell kunde eller potensiell ikke-profesjonell kunde kan li-

kevel kreve å motta informasjonen i papirformat vederlagsfritt.

(2) Verdipapirforetaket skal opplyse ikke-profesjonelle kunder og potensielle ikke-profesjonelle kunder om adgangen til å motta informasjon i papirformat. For eksisterende ikke-profesjonelle kunder som mottar informasjon i papirformat, skal verdipapirforetaket gi et varsel på minimum åtte uker om at informasjon heretter vil gis i elektronisk format med mindre kunden i løpet av varslingsperioden ber om at informasjon fortsatt skal gis i papirformat.

(3) Med elektronisk format menes ethvert varig medium som ikke er papir. Med varig medium menes enhver innretning som gjør en kunde i stand til å lagre opplysninger som er rettet personlig til denne kunden, og på en slik måte at denne i framtiden kan få tilgang til opplysningene i en periode som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og gjør det mulig å gjenskape de lagrede opplysningene i uendret form.

§ 10-10 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Dersom transaksjonsavtalen inngås ved fjernkommunikasjon, kan informasjon om kostnader og gebyrer gis på et varig medium uten ugrunnet opphold etter at det er inngått avtale dersom

1. bruken av fjernkommunikasjonsmiddelet forhindret foretaket i å gi informasjonen tidligere,
2. kunden har samtykket til å motta informasjon om kostnader og gebyrer uten ugrunnet opphold etter at transaksjonen er utført,
3. verdipapirforetaket har gitt kunden anledning til å utsette transaksjonen for å motta informasjon om kostnader og gebyrer på et varig medium på forhånd, og
4. verdipapirforetaket har gitt kunden tilbud om å få informasjonen over telefon på forhånd.

Nåværende syvende til tiende ledd blir nytt åttende til ellefte ledd.

Nytt åttende og niende ledd skal lyde:

(8) Opplysninger etter første til syvende ledd skal gis i forståelig form og på en slik måte at kunder og potensielle kunder har en rimelig mulighet til å forstå arten av og risikoen forbundet med investeringstjenesten og de finansielle instrumentene som tilbys, og på denne bakgrunn være i stand til å fatte en informert investeringsbeslutning. Opplysningene kan gis i et standardisert format.

(9) Kravene til opplysninger etter første til åttende ledd gjelder ikke når en investeringstjeneste tilbys som en del av et finansielt produkt som er underlagt informasjonskrav etter finansavtaleloven.

§ 10-12 nytt femte og sjette ledd skal lyde:

(5) Første ledd omfatter ikke levering av analyse fra en tredjepart til verdipapirforetak som yter porteføljeforvaltning eller andre investeringstjenester eller tilknyttede tjenester til kunder dersom

1. det er inngått en avtale mellom verdipapirforetaket og analyseleverandøren før ytelsen av utførelses- eller analysetjenestene, som identifiserer den delen av kombinerte gebyrer eller felles betalinger for utførelsestjenester og analyse som knytter seg til analyse,
2. verdipapirforetaket informerer sine kunder om felles betalinger for utførelsestjenester og analyse foretatt overfor en tredjepart som leverer analyse, og
3. analysen som de kombinerte gebyrene eller fellesbetalingene knytter seg til, gjelder utstedere med en markedsverdi som i de siste 36 månedene forut for ytelsen av analysetjenesten ikke oversteg et beløp i norske kroner som svarer til 1 milliard euro, uttrykt ved kursverdien ved årets utgang for de årene de er eller var notert, eller ved egenkapital for de regnskapsårene de ikke er eller var notert.

(6) Med analyse etter femte ledd menes analysemateriale eller -tjenester vedrørende ett eller flere finansielle instrumenter eller andre aktiva, eller utstedere eller potensielle utstedere av finansielle instrumenter, eller vedrørende en bestemt næring eller marked slik at det gir uttrykk for synspunkter om finansielle instrumenter, aktiva eller utstedere innenfor vedkommende næring eller marked. Analyse omfatter også materiale eller tjenester som uttrykkelig eller på andre måter anbefaler eller foreslår en investeringsstrategi og gir en begrunnet vurdering av den gjeldende eller fremtidige verdien eller prisen av finansielle instrumenter eller aktiva, eller som på annen måte inneholder analyse og genuin innsikt og trekker konklusjoner basert på ny eller eksisterende informasjon som kan brukes til å informere en investeringsstrategi, og som kan være egnet til å tilføre verdi til avgjørelsene verdipapirforetaket treffer på vegne av kunder som belastes for analysen.

Nåværende femte ledd blir nytt syvende ledd.

§ 10-15 annet til syvende ledd skal lyde:

(2) Når det ytes investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning som innebærer bytte av finansielle instrumenter, skal verdipapirforetaket innhente nødvendige opplysninger om kundens investeringer og analysere kostnadene og nytten ved byttet av finansielle instrumenter. Ved ytelse av investeringsrådgivning skal verdipapirforetaket informere kunden om hvorvidt nytten ved byttet av finansielle instrumenter er større enn kostnadene byttet medfører. Med bytte av finansielle instrumenter menes å selge et finansielt instrument og kjøpe et annet eller å utøve en rett til å foreta en endring som gjelder et eksisterende finansielt instrument.

(3) Et verdipapirforetak skal når det yter andre investeringstjenester enn investeringsrådgivning eller porteføljeforvaltning, søke å innhente opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet. Foretakets undersøkelser skal sette det i stand til å vurdere om den påtenkte investeringstjenesten eller det påtenkte investeringsproduktet er hensiktsmessig for kunden. Dersom en pakke av tjenester eller produkter sammensatt etter § 10-10 tiende ledd er aktuell, skal foretaket vurdere om den samlede pakken er hensiktsmessig.

(4) Hvis verdipapirforetaket vurderer at investeringstjenesten eller investeringsproduktet ikke er hensiktsmessig etter tredje ledd, skal kunden eller den potensielle kunden advares om dette. Dersom kunden eller den potensielle kunden velger å ikke gi opplysninger som verdipapirforetaket plikter å innhente, eller gir ufullstendige opplysninger, skal foretaket advare om at dette gjør at foretaket ikke kan vurdere hva som er hensiktsmessig for vedkommende.

(5) Tredje og fjerde ledd gjelder ikke når verdipapirforetaket yter investeringstjenester som utelukkende består av mottak, formidling og utførelse av ordre, med eller uten tilknyttede tjenester, forutsatt at følgende vilkår er oppfylt:

1. tjenestene gjelder finansielle instrumenter som ikke er komplekse,
2. tjenestene ytes på kundens eller den potensielle kundens initiativ,
3. kunden eller den potensielle kunden underrettes klart om at verdipapirforetaket ikke har plikt til å vurdere hensiktsmessigheten av instrumentet eller tjenesten, og at den investorbeskyttelsen som denne plikten medfører dermed ikke er til stede, og
4. verdipapirforetaket etterlever kravene til håndtering av interessekonflikter etter § 10-2.

(6) Unntaket etter femte ledd gjelder ikke når det ytes kreditt etter § 2-6 nr. 2 som overstiger tidligere innvilget kredittramme.

(7) Advarsler etter fjerde ledd kan gis i et standardisert format.

Nåværende syvende ledd blir nytt åttende ledd.

§ 10-20 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her, og kan i forskrift fastsette tidsbegrensede unntak fra første ledd.

§ 10-23 første ledd skal lyde:

(1) Verdipapirforetak med tillatelse til å yte tjenester som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 1 til 3, kan medvirke til eller gjennomføre transaksjoner med kvalifiserte motparter uten å overholde kravene etter § 10-9, § 10-10, §§ 10-11 til § 10-17, § 10-19, § 10-20 og § 10-21 første

ledd i forbindelse med disse transaksjonene eller tilknyttede tjenester som er direkte relatert til disse transaksjonene.

Ny § 10-23 a skal lyde:

§ 10-23 a *Tjenesteyting overfor profesjonelle kunder*

(1) *Kravene i § 10-10 femte ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med unntak for investeringsrådgivning og porteføljeforvaltning.*

(2) *Kravene i § 10-15 annet ledd og § 10-17 annet ledd gjelder ikke for tjenester som ytes til profesjonelle kunder, med mindre kunden har informert verdipapirforetaket på et varig medium om sitt ønske om å fortsette å være beskyttet av disse kravene. Verdipapirforetak skal ha et register over slike kundemeddelelser.*

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 *Fastsettelse av posisjongrenser*

(1) *Finanstilsynet skal etablere og anvende klare kvantitative grenser for hvor stor nettoposisjon en fysisk eller juridisk person til enhver tid kan inneha i varederivater som handles på norske handelsplasser og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter (posisjongrenser) dersom disse varederivatene enten er landbruksvarederivater eller anses som kritiske eller vesentlige. Et varederivat skal anses som kritisk eller vesentlig dersom den åpne balansen er på minimum 300 000 lots i gjennomsnitt over en periode på ett år. Den åpne balansen er summen av alle nettoposisjonene til sluttposisjonsholderne. Posisjongrensene skal etableres og anvendes for å motvirke markedsmisbruk og for å opprettholde ordnede prisdannelses- og oppgjørsvilkår. Finanstilsynet skal ikke etablere posisjongrenser for varederivater som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nummer 3.*

(2) *Posisjongrensene skal etableres på grunnlag av alle posisjoner som innehas av en fysisk eller juridisk person eller på dennes vegne samlet på konsernnivå.*

(3) *Det skal etableres posisjongrense for hvert enkelt landbruksvarederivat og for hvert enkelt kritisk eller vesentlig varederivat som handles på handelsplass og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter basert på en særskilt beregningsmetode. Beregningsmetoden anvendes for å fastsette posisjongrenser for spotmåneden og for andre måneder basert på egenskaper ved derivatet og markedet for den underliggende varen.*

(4) *Finanstilsynet skal vurdere og eventuelt endre posisjongrenser ved vesentlige endringer i den tilgjengelige mengden underliggende vare eller antallet åpne posisjoner, eller ved annen vesentlig endring i markedet.*

(5) *Finanstilsynet kan i særlige tilfeller fastsette strengere posisjongrenser enn det som følger av beregningsmetoden etter tredje ledd med utfyllende forskrifter, dersom dette er objektivt begrunnet og forholdsmessig. Tilsynsmyndigheten skal ved fastsettelse av*

strengere posisjongrenser ta hensyn til det konkrete markedets likviditet og hvor velfungerende det er. Den strengere posisjongrensen skal offentliggjøres på Finanstilsynets nettsider og gjelder maksimalt i seks måneder fra dagen den ble offentliggjort. Den strengere posisjongrensen kan fornyes for perioder på inntil seks måneder av gangen. Dersom den strengere posisjongrensen ikke blir fornyet etter utløpet av seks månedersperioden, utløper den automatisk.

(6) *Tilsynsmyndighet for handelsplass i annet EØS-land fastsetter posisjongrenser for varederivater som handles på handelsplass i vedkommende EØS-land og økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.*

(7) *Når varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene, er handlet på handelsplasser i flere EØS-land, skal tilsynsmyndigheten for handelsplassen med det største handelsvolumet i disse varederivatene (sentral tilsynsmyndighet) fastsette en felles posisjongrense som skal anvendes ved all handel i dem dersom de er*

1. *landbruksvarederivater som handles i betydelige volumer på handelsplasser i flere EØS-land, eller*
2. *kritiske eller vesentlige varederivater.*

(8) *Ingen skal inneha posisjoner i varederivatkontrakter som overstiger posisjongrenser etablert av tilsynsmyndigheten etter første, sjette eller syvende ledd og i samsvar med direktiv 2014/65/EU artikkel 57.*

(9) *Det kan søkes om unntak fra kravet etter åttende ledd i følgende tilfeller:*

1. *Ikke-finansielle foretak kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til foretakets forretningsvirksomhet.*
2. *Finansielle foretak som inngår i et overveiende kommersielt konsern og som opptrer på vegne av et ikke-finansielt foretak som er del av det samme konsernet, kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte reduserer risikoene direkte knyttet til det ikke-finansielle foretakets forretningsvirksomhet. Med overveiende kommersielt konsern forstås ethvert konsern der hovedvirksomheten verken er å yte investeringstjenester etter direktiv 2014/65/EU, å utføre en aktivitet nevnt i vedlegg I til direktiv 2013/36/EU eller å opptre som prisstiller for varederivater.*
3. *Finansielle og ikke-finansielle motparter kan søke om unntak for posisjoner som på en objektivt målbar måte er et resultat av transaksjoner inngått for å oppfylle forpliktelser til å tilføre likviditet på en handelsplass, forutsatt at disse forpliktelsene er satt av myndigheter i samsvar med EU-rett eller med nasjonal rett eller av handelsplasser.*

(10) *Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her.*

§ 15-2 første og annet ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver en handelsplass der det handles varederivater, skal foreta kontroll av posisjonshåndteringen. Som ledd i denne kontrollen skal handelsplassen ha myndighet til å

1. overvåke personers åpne posisjoner,
2. *få opplysninger*, herunder all relevant dokumentasjon, fra personer om
 - a) størrelsen på og formålet med en inngått posisjon eller eksponering,
 - b) reelle eller underliggende eiere,
 - c) eventuelle avtalte ordninger om samhandling, og
 - d) eventuelle tilknyttede eiendeler eller forpliktelser i det underliggende markedet,
3. kreve at en person midlertidig eller varig avslutter eller reduserer en posisjon og ensidig treffe egnede tiltak for å sikre at posisjonen avsluttes eller reduseres dersom personen ikke etterkommer kravet, og
4. kreve at en person midlertidig tilbakefører likviditet til markedet til avtalt pris og i avtalt omfang for å redusere virkningen av en stor eller dominerende posisjon.

(2) Myndigheten til å få opplysninger, herunder all relevant dokumentasjon, etter første ledd nr. 2 skal også omfatte posisjoner i varederivater som er basert på samme underliggende, og som deler de samme egenskapene på andre handelsplasser og i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter dersom de holdes gjennom medlemmer eller deltakere.

Nåværende annet til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

§ 15-3 første til fjerde ledd skal lyde:

(1) Et verdipapirforetak eller en markedsoperatør som driver en handelsplass der det handles varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende, skal rapportere posisjoner på følgende måte:

1. Dersom antall personer og deres åpne posisjoner overskrider en minstegrense, skal verdipapirforetaket eller markedsoperatøren offentliggjøre en ukentlig rapport om de samlede posisjonene som innehas av de forskjellige kategoriene av personer som nevnt i femte ledd, for de forskjellige varederivatene eller utslippskvotene eller derivater av slike som handles på deres handelsplasser. Rapporten skal angi:
 - a) antallet lange og korte posisjoner per kategori,
 - b) endringer i posisjonene siden forrige rapport,
 - c) prosentandelen av det samlede antallet åpne posisjoner for hver kategori, og

d) antallet personer som innehar en posisjon i hver kategori.

2. Den ukentlige rapporten skal sendes til Finanstilsynet og Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet.
3. Verdipapirforetaket eller markedsoperatøren skal minst daglig gi Finanstilsynet en fullstendig oversikt over posisjoner som innehas av alle personer på den berørte handelsplassen, herunder medlemmene og deres kunder.

(2) Et verdipapirforetak som handler varederivater, utslippskvoter eller derivater med utslippskvoter som underliggende utenfor en handelsplass, skal minst daglig gi tilsynsmyndigheten til handelsplassen der varederivatene, utslippskvotene eller derivatene med utslippskvoter som underliggende handles, en fullstendig oversikt over sine posisjoner, herunder posisjoner som innehas av kundene og kundenes kunder igjen ned til sluttkundenivå, i

1. nevnte instrumenter som handles på en handelsplass i de tilfeller der dette er relevant, og
2. i økonomisk likeverdige OTC-kontrakter.

For posisjoner i varederivater der det er fastsatt en felles posisjonsgrense etter § 15-1 syvende ledd, skal oversikten nevnt i første punktum i stedet sendes til den sentrale tilsynsmyndigheten.

(3) Medlemmer på regulert marked, deltakere på multilaterale handelsfasiliteter og kunder av organiserte handelsfasiliteter skal minst daglig rapportere følgende til verdipapirforetaket eller markedsoperatøren som driver handelsplassen:

1. opplysninger om sine egne posisjoner som innehas gjennom kontrakter som handles på denne handelsplassen, og
2. opplysninger om posisjonene som innehas av kundene og kundenes kunder ned til sluttkundenivå.

(4) Pliktene etter første til tredje ledd gjelder ikke for de varederivatene som er omsettelige verdipapirer som nevnt i § 2-4 første ledd nr. 3.

Nåværende fjerde til sjetten ledd blir nytt femte til syvende ledd.

II

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

Ny § 1-8 skal lyde:

§ 1-8 *Forordning om grensekryssende distribusjon av fond*

Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond gjelder på tilsvarende måte for forvalt-

ningsselskap for UCITS-fond som er omfattet av forordningens anvendelsesområde, jf. AIF-loven § 1a-5.

§ 3-2 femte ledd skal lyde:

(5) Forvaltningsselskapet skal informere Finanstilsynet og myndigheten i vertslandet skriftlig før det gjennomfører endringer i det som tidligere er opplyst. Der det er etablert filial, skal informasjon om endring gis minst én måned før endringen gjennomføres. *Dersom endringen i en filial medfører at forvaltningsselskapet ikke vil overholde loven, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom forvaltningsselskapet likevel gjennomfører endringen, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak og uten ugrunnet opphold informere vertslandet.*

§ 9-2 skal lyde:

§ 9-2 *Markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat*

(1) Forvaltningsselskap som ønsker å markedsføre norske UCITS i annen EØS-stat skal gi Finanstilsynet melding om dette. Som vedlegg til meldingen skal følge siste versjon av fondets vedtekter, prospekt og nøkkelinformasjon, i tillegg til fondets siste årsrapport og eventuell halvårsrapport. Vedleggene skal utarbeides på et språk som tillates i vertslandet. *Meldingen skal inneholde informasjon om de fasiliteter som skal tilbys i de stater der fondet skal markedsføres, jf. § 9-3 tredje og fjerde ledd, og nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.*

(2) Finanstilsynet skal senest ti arbeidsdager etter at komplett melding er mottatt, oversende denne og en bekreftelse på at fondet er et UCITS til vedkommende myndigheter i vertslandet. Finanstilsynet skal straks underrette forvaltningsselskapet om oversendelsen. Forvaltningsselskapet kan starte markedsføringen fra dette tidspunktet.

(3) Forvaltningsselskapet skal holde oppdaterte og oversatte dokumenter som nevnt i første ledd elektronisk tilgjengelig.

(4) Forvaltningsselskapet skal gi Finanstilsynet og vedkommende myndighet i vertslandet melding om endringer i dokumentene *minst én måned før endringene gjennomføres*, og opplyse hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Endringer i hvordan fondet markedsføres, eller endringer vedrørende andelsklasser, kan ikke gjennomføres før vedkommende myndighet i vertslandet har fått skriftlig melding om det fra forvaltningsselskapet. *Dersom endringen medfører at loven ikke overholdes, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, informere forvaltningsselskapet om at endringen ikke kan iverksettes, samt informere myndigheten i vertslandet. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nød-*

vendige tiltak, herunder, om nødvendig, forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslandet om tiltakene.

(5) Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om melding og bekreftelse som nevnt i denne paragrafen. Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding og bekreftelse kan utformes.

§ 9-3 skal lyde:

§ 9-3 *Markedsføring av utenlandske UCITS i Norge*

(1) UCITS etablert i en annen EØS-stat kan markedsføres i Norge etter at vedkommende myndighet i fondets hjemland har oversendt Finanstilsynet melding om markedsføring. Meldingen skal vedlegges en bekreftelse på at fondet er et UCITS, og siste versjon av fondets vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, siste årsrapport og eventuell halvårsrapport.

(2) Fondet skal gi melding til Finanstilsynet om endringer i dokumenter som nevnt i første ledd samtidig som det skal opplyses hvor dokumentene er elektronisk tilgjengelig. Fondet skal i tillegg gi skriftlig melding til Finanstilsynet før det gjennomføres endringer i hvordan fondet markedsføres eller vedrørende andelsklasser.

(3) *Fondet skal ha fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger og eventuelt gjenkjøp av andeler i samsvar med denne lov og vedtekter, prospekt, nøkkelinformasjon, periodiske rapporter og annen informasjon fra fondet. Ordningene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.*

(4) *Investor skal gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas, og hvordan innløsningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Fondet skal videre sørge for at investor får informasjon om prospekt, nøkkelinformasjon, års- og delårsrapporter, kunngjøring av kurser og eventuell annen periodisk informasjon. Denne informasjonen skal sammen med markedsføringsdokumentasjon være tilgjengelig for investorene, herunder som kopier.*

(5) *Kundeklager skal kunne fremsettes på norsk og behandles i samsvar med de ordninger forvalter har etablert i samsvar med regelverket i hjemlandet. Andelseierne skal gis god informasjon om klageadgang.*

(6) *Salg av andeler i verdipapirfondet og tilbud av andre tjenester i Norge må skje direkte fra hovedkontoret til forvalteren av verdipapirfondet, gjennom et representasjonskontor i Norge eller gjennom forvaltningsselskap med tillatelse etter §§ 2-1, 3-3 eller 3-4, kredittinstitusjon med rett til å drive finansieringsvirksomhet i Norge, forsikringselskap med rett til å drive forsikringsvirksomhet i Norge eller verdipapirforetak med rett til å yte investeringstjenester i Norge. Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av en*

skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.

(7) Ved markedsføring etter denne paragraf gjelder ikke § 8-5. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om på hvilket språk melding, bekreftelse og øvrige dokumenter med etterfølgende endringer kan utformes. I tillegg kan det fastsettes nærmere regler om informasjonsplikt utover det som følger av denne paragrafen.

(8) Unntaket i syvende ledd gjelder ikke for fasiliteter. Disse skal tilbys på norsk og fremgå av et varig medium. Fasilitetene kan tilbys elektronisk.

§ 9-4 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. kravene til fasiliteter som følger av § 9-3 tredje og fjerde ledd, er oppfylt, og

Ny § 9-5 a skal lyde:

§ 9-5 a *Opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge*

(1) Ved opphør av markedsføring av utenlandske UCITS i Norge, herunder av en andelsklasse, skal det fremsettes tilbud om vederlagsfri innløsning til samtlige andelseiere i Norge. Tilbudet må være offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager, og gis til alle andelseiere med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres offentlig kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Informasjonen som skal gis etter første ledd, skal gis på norsk og tydelig angi konsekvensene for andelseierne ved å forbli investert i fondet.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for oversendelse av melding om opphør av markedsføring fra vedkommende myndighet i fondets hjemland til Finanstilsynet. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Etter avregistrering skal gjenværende andelseiere i fondet motta informasjon som angitt i lovens kapittel 8 med forskrifter.

Ny § 9-6 skal lyde:

§ 9-6 *Melding om avregistrering av markedsføring av norske UCITS i annen EØS-stat*

(1) Opphør av markedsføring av norske UCITS, herunder av en andelsklasse, i en annen EØS-stat skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 9-5 a første, annet og tredje ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der markedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold in-

formere forvaltningsselskapet om at melding om opphør av markedsføring er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre i det aktuelle landet senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av verdipapirfondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvaltningsselskapet skal sørge for at eventuelle gjenværende andelseiere og Finanstilsynet mottar den informasjon som kreves etter artikkel 68 til 82 samt artikkel 94 i direktiv 2009/65/EF.

§ 11-6 første ledd ny nr. 3 skal lyde:

3. Forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.

§ 12-3 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi verdipapirfond som markedsføres i henhold til § 9-3, pålegg om retting dersom markedsføringen utøves i strid med § 9-3 tredje til åttende ledd eller § 9-5 a.

III

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav l og ny bokstav m skal lyde:

- l) ikke-profesjonell investor: ikke-profesjonell kunde som nevnt i verdipapirhandelloven § 10-7
- m) markedssondering: direkte eller indirekte informasjon om investeringsstrategier eller investeringsideer fra forvalter, eller på dennes vegne, til potensielle profesjonelle investorer som er hjemmehørende i en EØS-stat, for å teste interessen for et alternativt investeringsfond eller en andelsklasse som ikke er meldt for markedsføring i investorens hjemstat eller som ikke er etablert. Markedssondering kan ikke utgjøre et tilbud om investering i eller lede til en plassering i det alternative investeringsfondet.

Ny § 1a-5 skal lyde:

§ 1a-5 *Gjennomføring av forordning om grensekryssende distribusjon av fond*

(1) EØS-avtalen vedlegg IX forordning (EU) 2019/1156 om tilrettelegging for distribusjon over landegrensene av innretninger for kollektiv investering og om endring av forordning (EU) nr. 345/2013, (EU) nr. 346/2013 og (EU) nr. 1286/2014, gjelder som norsk lov med de endringer og tillegg som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Når det i loven her vises til forordning om grensekryssende distribusjon av fond, menes forordningen slik den til enhver tid er gjennomført og endret etter første eller tredje ledd.

(3) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter til bestemmelsen her og i forskrift gjøre endringer i, herunder fastsette unntak fra, bestemmelsene gjennomført i første ledd til gjennomføring av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 3-9 skal lyde:

§ 3-9 Likviditetsstyring

(1) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, bortsett fra for lukkede fond som ikke kan benytte seg av finansiell giring, ha et hensiktsmessig system for likviditetsstyring og retningslinjer for å overvåke likviditetsrisikoen for fondet og for å sikre at likviditetsprofilen til fondets investeringer svarer til fondets forpliktelser. Forvalteren skal regelmessig, både i normale og ekstraordinære situasjoner, foreta stresstester som gjør det mulig for forvalteren å vurdere og å overvåke fondenes likviditetsrisiko.

(2) Forvalteren skal for hvert alternativt investeringsfond den forvalter, sørge for at investeringsstrategien, likviditetsprofilen og innløsningsadgangen stemmer overens.

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om likviditetsstyring.

Overskriften i kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Markedsføring mv.

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 Markedsføring i andre EØS-stater av alternative investeringsfond etablert i EØS

(1) En forvalter med tillatelse etter § 2-2 skal gi melding til Finanstilsynet før forvalteren starter markedsføring av alternativt investeringsfond under forvaltning som er etablert i Norge eller annen EØS-stat til profesjonelle investorer i en annen EØS-stat enn Norge. Meldingen skal være på engelsk og inneholde opplysninger som nevnt i § 6-1 første ledd. I tillegg skal meldingen inneholde en angivelse av hvilken EØS-stat fondet skal markedsføres i, og informasjon om hvordan fondet skal markedsføres. Meldingen skal også inneholde nødvendige opplysninger for å kunne kreve inn gebyrer, herunder fakturaadresse.

(2) Finanstilsynet skal innen 20 virkedager etter at fullstendig melding er mottatt, videresende meldingen til tilsynsmyndighetene i de stater der fondet skal markedsføres. Finanstilsynet skal vedlegge en bekreftelse på at forvalteren har tillatelse til å forvalte fond med fondets investeringsstrategi. Meldingen skal bare videresendes dersom forvalterens virksomhet og forvaltning av fondet er i samsvar med loven. Finanstilsynet skal underrette forvalteren om at melding er videresendt. Forvalteren kan starte markedsføringen av fondet når slik underretning er mottatt. Dersom fondet er etablert i en

annen EØS-stat, skal også fondets hjemstatsmyndighet underrettes om markedsføringstillatelsen

(3) § 6-1 tredje ledd første, annet og fjerde punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende. Dersom forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet etter endringen er i samsvar med loven, skal Finanstilsynet innen én måned informere forvalterens vertsstat. Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes, samt informere tilsynsmyndigheten i vertsstaten. Dersom endringen likevel gjennomføres, skal Finanstilsynet iverksette nødvendige tiltak, herunder om nødvendig forby markedsføring av fondet, og uten ugrunnet opphold informere vertslaget om tiltakene.

Ny § 6-6 a skal lyde:

§ 6-6 a Markedssondering

(1) En forvalter kan foreta markedssondering etter de regler som følger av denne paragraf og § 6-7, uten at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.

(2) Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke

- a) være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,
- b) utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller
- c) utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbudsdokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.

(3) Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.

(4) Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er meldt for markedsføring etter § 6-1 eller § 6-2.

(5) Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever forutgående melding etter relevante bestemmelser i denne loven § 6-1 og § 6-2.

(6) Markedssonderingen skal dokumenteres på en slik måte at Finanstilsynet kan kontrollere at reglene om markedssondering er fulgt.

(7) Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 6-2, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36 måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt etter § 6-9 annet ledd.

(8) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering i Norge av et fond som enten er etablert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilføringsfond til slike fond.

Ny § 6-7 skal lyde:

§ 6-7 Melding om markedssondering

(1) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal angi i hvilke medlemsstater og i hvilken periode markedssonderingen skal foregå. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstrategier eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(2) Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere tilsynsmyndighetene i eventuelle andre EØS-stater der det skal foretas markedssonderinger. Forvalter skal på anmodning gi ytterligere opplysninger om markedssonderingen.

Ny § 6-8 skal lyde:

§ 6-8 Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av melding som nevnt i § 6-7 annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

Ny § 6-9 skal lyde:

§ 6-9 Melding om opphør av markedsføring av alternative investeringsfond i andre EØS-stater som forvaltes av forvalter etablert i Norge

(1) Opphør av markedsføring av alternative investeringsfond markedsført i andre EØS-stater skal meldes til Finanstilsynet. Meldingen skal inneholde informasjon som viser at krav tilsvarende det som følger av § 6-8 første og annet ledd, er oppfylt.

(2) Finanstilsynet skal innen 15 virkedager fra komplett melding etter første ledd er mottatt, oversende meldingen til vedkommende myndighet i de stater der markedsføringen skal opphøre. Finanstilsynet skal uten ugrunnet opphold informere forvalteren om at markedsføringen er avregistrert og at meldingen er videresendt.

(3) Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for Finanstilsynets oversendelse av opphørmelding etter annet ledd. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(4) Forvalteren skal sørge for at eventuelle gjenværende investorer i fondet mottar informasjon som nevnt i artikkel 22 og 23 i Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU.

Overskriften i kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Markedsføring mv. av alternative investeringsfond som ikke er nasjonale fond til ikke-profesjonelle investorer

Ny § 7-1 a skal lyde:

§ 7-1 a Markedssondering

(1) Med markedssondering menes i dette kapitlet aktivitet som definert i § 1-2 bokstav m, foretatt overfor ikke-profesjonelle investorer. Markedssonderinger kan bare foretas dersom AIF-et eller investeringsstrategien for et slikt er ment å skulle kunne markedsføres til ikke-profesjonelle investorer.

(2) En forvalter med tillatelse i Norge eller en annen EØS-stat kan drive markedssondering i Norge dersom vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt. Forvalter kan benytte verdipapirforetak, tilknyttede agenter av verdipapirforetak, kredittinstitusjoner, forvaltningsselskaper eller andre forvaltere av alternative investeringsfond til å utføre markedssonderinger på sine vegne. Kravene til markedssondering gjelder tilsvarende for disse foretakene.

(3) Forvalter skal sende Finanstilsynet melding om markedssondering innen to uker etter oppstart. Meldingen skal inneholde en kortfattet beskrivelse av markedssonderingen, herunder investeringsstrategier eller ideer, og en eventuell liste over aktuelle alternative investeringsfond eller andelsklasser.

(4) Informasjon som benyttes ved markedssonderingen, skal ikke

- a) være tilstrekkelig til at potensielle investorer kan forplikte seg til å investere i fondet,
- b) utgjøre tegningsdokument eller lignende, heller ikke i form av utkast, eller
- c) utgjøre stiftelsesdokument, prospekt eller tilbudsdokument til et alternativt investeringsfond som ikke er etablert.

(5) Utkast til prospekt og tilbudsdokument kan ikke være så fullstendig at investorer kan treffe en investeringsbeslutning. Utkast skal tydelig angi at dokumentasjonen ikke utgjør tilbud eller invitasjon til å tegne andeler, og at den er ufullstendig og kan endres.

(6) Forvalteren skal sørge for at investorer ikke erverver andeler i fondet i forbindelse med markedssonderinger. Investorer som er kontaktet i forbindelse med markedssondering, kan kun erverve andeler i fondet etter at fondet er tillatt markedsført etter § 7-1.

(7) Enhver tegning fra investorer i fond som har vært gjenstand for markedssondering, eller i fond som er etablert som følge av markedssonderingen, skal inntil 18 måneder etter at markedssonderingen startet, regnes som resultat av markedsføring, og krever tillatelse etter § 7-1.

(8) Dersom et alternativt investeringsfond tidligere har vært markedsført i en annen EØS-stat etter § 7-1, kan en forvalter ikke utføre markedssondering for det samme fondet eller fond med lignende investeringsstrategier i den aktuelle staten før 36 måneder etter at melding om opphør av markedsføring ble sendt.

(9) Forvaltere etablert i tredjeland kan ikke foreta markedssondering i Norge. Det kan heller ikke foretas markedssondering av et fond som enten er etablert eller planlegges etablert i et tredjeland, eller av norske tilførsfond til slike fond.

§ 7-4 første punktum skal lyde:

Rådgivning, markedsføring og markedssondering knyttet til alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal dokumenteres.

Ny § 7-6 skal lyde:

§ 7-6 Fasiliteter

(1) Ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal forvalter tilby fasiliteter som sikrer at det kan foretas tegninger, utbetalinger til andelseierne, innløsninger og eventuelt gjenkjøp av andeler i fondet i samsvar med fondsdokumentasjonen. Fasilitetene skal fungere som kontaktpunkt for Finanstilsynet.

(2) Forvalter skal sørge for at investorer gis informasjon om hvordan tegninger skal kunne foretas og hvordan innløsningskrav, og eventuelt krav om gjenkjøp av andeler, vil bli utbetalt. Forvalter skal videre sørge for at investorene får den informasjon som kreves i forvalterens hjemland og som følger av det å være investor i fondet.

Pliktig informasjon etter kapittel 4 skal gjøres tilgjengelig for investorene, herunder ved kopier.

(3) Tjenester rettet mot investorer i Norge må ytes direkte fra hovedkontoret til forvalter, gjennom et representasjonskontor i Norge, gjennom en forvalter av alternative investeringsfond eller gjennom et verdipapirforetak med rett til å yte de aktuelle tjenestene i Norge. Dersom tjenestene tilbys av tredjeparter, skal dette følge av skriftlig avtale som spesifiserer hvilke tjenester som ikke utøves av fondet, og som sikrer at tredjeparten mottar all relevant informasjon og dokumenter.

(4) De tjenester som skal tilbys investorene etter denne bestemmelsen, skal tilbys på norsk og fremgå av et vanlig medium. Tjenesten kan tilbys elektronisk.

Ny § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 Opphør av markedsføring i Norge av alternative investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat

(1) Ved opphør av markedsføring av et alternativt investeringsfond etablert i EØS som forvaltes av forvalter etablert i annen EØS-stat, skal det fremsettes individuelt tilbud om vederlagsfri innløsning eller gjenkjøp av andeler til alle investorer i Norge med kjent identitet, enten direkte eller gjennom tredjeparter. Dette gjelder ikke for alternative investeringsfond som ikke gir andelseierne innløsningsrett og europeiske langsiktige investeringsfond. Tilbudet må være fremsatt og offentlig tilgjengelig i minimum 30 virkedager. Informasjon om avvikling av markedsføringen må gjøres kjent på egnet måte, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

(2) Opphør av markedsføring skal meldes til Finanstilsynet. Direkte og indirekte tilbud om investering i fondet skal opphøre senest på tidspunktet for slik meddelelse. Avtaler med tredjeparter om distribusjon av fondsandeler skal være endret eller terminert senest på samme tidspunkt.

(3) Gjenværende investorer i fondet skal motta informasjon som nevnt i lovens kapittel 4 med forskrifter.

§ 8-1 fjerde ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom endringen vil medføre at forvalterens virksomhet eller forvaltningen av fondet ikke vil være i samsvar med nasjonal lovgivning som gjennomfører Europaparlamentets og rådets direktiv 2011/61/EU, skal Finanstilsynet innen 15 virkedager informere forvalteren om at endringen ikke må iverksettes.

§ 9-6 første ledd bokstav e og ny bokstav f) skal lyde:

- e) pengemarkedsfondsforordningen artikkel 6, 9 til 21, 23 til 34 og 36,
- f) forordning (EU) 2019/1156 om grensekryssende distribusjon av fond artikkel 4.

§ 10-2 første ledd skal lyde:

(1) Finanstilsynet kan gi en forvalter som driver virksomhet, herunder markedsføring, etter § 6-3, § 6-4, § 6-5, § 6-8, § 7-1, § 7-7 eller § 8-2, pålegg om retting, herunder opphør av virksomhet her i landet, dersom virksomheten drives i strid med lov eller forskrift.

IV

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 5-5 tredje ledd skal lyde:

For grensekryssende virksomhet her i riket fra en annen EØS-stat gjelder kapittel 1 samt bestemmelsene i § 9-1 annet og tredje ledd, § 9-2, §§ 9-4 til 9-6, § 12-27,

§ 13-5 fjerde ledd, §§ 16-5 til 16-9, § 16-11, §§ 16-13 til 16-16, § 22-1 og § 22-2, tilsvarende.

§ 18-4 første ledd annet punktum oppheves.

V

I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering skal § 49 syvende ledd første punktum lyde:

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes fem år etter at overtredelsen har opphørt.

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft ulike deler av loven og de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 24. mai 2022

Eigil Knutsen

leder

Mona Nilsen

ordfører

